Ч. 208. (379). Львів, Четвер, дня 24. серпня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чверть року	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Два напрями.

В публичних розмовах, які ведуть ся в Німеччині, що до цїли війни, зарисовують ся два ріжні напрями, яких ріжниця лежить глубоко у відмінних поглядах на будучність Европи і на роль Німеччини у тій обновленій Европі.

Німеччина веде війну з двома головними і рішаючими противниками: на сході з Росією, на заході з Анґлією. Всі иньші держави можна би пропустити з рахунку. І хоть мілїтарна дїяльність ведеть ся з рівною енерґією й завзятістю проти Анґлії і Росії, то прецїнь в оцінці питаня, котрий з тих двох противників є небезпечнійший і котрого зломанє лежить передовсїм в інтересї Німеччини, зарисовують ся відміняі осуди і погляди.

Полїтики воюючих держав не могуть вдоволитись ствердженем, що під теперішну хвилю треба боротись рівно завзято зі всїми противниками, вони усвідомлюють собі, що війна чей не тривати-ме вічно і що прийде час нових повоєнних констеляцій, до яких завчасу треба приготовити ся.

На тім тлї можна нинї відріжнити в Німеччині два ярко кристалїзуючі табори: один допускає можливість порозумітись з Анґлією, а числить ся з вічним антаґонїзмом до Росії, другий ставить як доґму безпощадну борбу з Анґлією, а не відкидає евентуального порозуміня з Росією.

Той другий табор до недавна був в Німеччині і сильнійший і голоснійший. Його приклонники висували програму здобути пованованє на морі, уважаючи ту справу як питанє бути або не бути. Звідси й висновували вони внесенє, що Анґлія се для Німеччини той ворог, з яким нема порозуміня, анї переговорів, лише борба на смерть. Розглядаючи причини війни, приклонники того напряму, уважають Австрію виновницею лиха, а Росію уважають як учасницю війни, уведену хитрим анґлїйським коварством.

З тим своїм становиськом вяжуть ті полїтики два домаганя: домагають ся необмеженої борби підводними лодками, а головною метою війни ставлять анексію Бельґії, а властиво бельґійського побережа, в чім лежав би для Німеччини задаток і условє успішної морської полїтики і зломанє анґлїйської переваги на морі. Від тої условини залежала би й будуча кольонїяльна полїтика Німеччини. Значить треба би Анґлію безпощадно поконати.

Уважаючи Анґлію головним ворогом Німеччини, приклонники згаданого напряму не відносять ся з такою завзятістю до Росії.

Недавно ще, з нагоди уступленя Сазонова „Deutsche Tageszeitung“ і „Tägliche Rundschau“ зазначили доволї ясно, що при змінених обставинах, мирне пожитє з Росією було би можливе і бажане. По тій лїнії йшли і виводи консервативного провідника Гайдебранда. Так отже клич безоглядної борби з Анґлією, має в собі зарід деякого нахилу в сторону Росії. І не дивниця. Напрям той представляють нїмецькі консервативисти, яких з урядовою Росією вяже спільнота консервативних і монархічних поглядів та ідей.

На иньшім становиську стоїть табор, зложений з нїмецьких поступових елементів. Він уважає, що з огляду на спільноту західної культури, порозумінє з Анґлією є можливе. А головна небезпека для Німеччини криєть ся в російськім імперіялїзмі.

Табор той готов на заході згодитись на всякі уступки, коби лиш на сході здобути як найсильнійший охоронний вал проти Росії.

Події послїдних двів скріпили той табор в силу переконуючих арґументів і приєднали йому богато приклонників.

Та котрий з тих двох таборів побідить, ще нинї не знати. Одно є певне, що від тої побіди залежати-ме напрям будучої міжнародної полїтики німецької—а може... й карта східної Европи, а тим самим і доля українського народу.

Поміч для евакуованих!

За почином Всч. о. офіціяла Білецького, завязав ся у Львові комітет для несеня помочи евакуованим.

Цїлию комітету буде: Несенє моральної і матеріяльної помочи переїзджаючим через Львів евакуованим, інтервенція у властий, старанє о приміщенє, оборона перед визиском, а головно опіка над дітьми.

На перші потреби комітету зложив о. офіціял з фондів, стоячих під його зарядом 4.000 корон, дальші видатки треба буде покрити складками і жертвами нашої суспільности.

На чолї комітету стоять: надрадник Кміцикевич, п-і Шухевичева, посол др. Голубович і о. радн. Дзерович.

ЮРІЙ КМІТ.

Перше місце.

(Далї).

Розраджуваня селян додавали Михайлови відваги, лагодили його біль і смуток. Одначе коли увійшов до хати, жінка побачила велику зміну на лиці і в цїлому поведеню. Стрівожена почала розпитувати ся про причину. Приговорювала нїжно, обережно, щоб не поновити чим роздразненя. Поставила обід, але страва не йшла йому до рота.

— Таке понижуванє й легковаженє людської гідности!

— Можна понижувати, але не понизити. Такого годї трактувати поважно.

— Ба, не трактуй його, адже удекорований зверхник!

— Хоче нашого хлїба, най здоров їсть... Побудемо довше, приглянемо ся уважнійше і будемо шукати способів, аби своє робити. Не тільки світа, що у вікнї! Їдж, їдж, маєш від когось лист, не бери собі сього так горячо до серця... Я все своє кажу, що не кожен може другого понизити.

Пастущин зїв трохи, випив чорну каву, закурив половину порторіка, положив ся на ліжку, жінка сїла коло його, та став читати лист.

Дорогий Товаришу!

Вичитав я в часописях, що Тебе призначили до старого скупиндряги, який за ґрейцаром летїв би чотири милї голий та босий. Правда воно, що прикро пробувати в такого, а ще Тобі з Твоєю вразливою вдачею; до того всього Ти ще сліпорожденна ґешіхта в духовному саді; Тебе щобудь може вразити і зразити. Даруй, що я, як трохи більш практичний і обтріcканий довшою духовною поведїнкою, позволю собі подати раду—пораду, хоча вона може й не дуже гарна, але вельми успішна. Духовний, головно ідейний чоловік, мусить зараз у початку прибити собі грубу, міцну бляху на чоло, бо инакше се, що доведеть ся йому почути й зазнати в тїни дерев нашого саду, могло-б наварити йому гіркого пива і помандрував би вскорі на лоно Авраама. Тому то треба мати на чолї мідяну плиту і по ній можуть собі преспокійно спливати такі речі во преісподная землї, а чоловік робить своє по свойому...

Я не стану оповідати Тобі подрібно про дволїтній побут у о. Генрика Кокошинського, бо се більше надавалось би до жартливих анеґдотів по доброму, празниковому обідї. Згадаю про менше важні річи, а вони най доспівають Тобі про більші.

Село, велике село, під пастирською булавою о. Генрика мохом поросло, цвілю зацвило. Люди похнюпили голови і не ждали ніякого добра, не вміли ждати. О. Кокошинський, а понайбільше їмосць, дбали, аби до столика котили ся завсе пінязї, бо випорожнював ся незвичайно скоро. Паничі потрібували страх богато... Правда, повиходили в пани, один навіть має незабаром стати старостою.

Коли я приїхав, їмосць виглянула з кухнї, а дізнавши ся, що я їх вікарій, повернула ся безжурно на своє місце. О. Генрик заховав ся у якійсь закутинї. Я собі з того нїчого не роблю. Кури на ґанку порозскакували ся і я мандрую непрошений до покою, сїдаю на пообгризаній софі, виймаю папіросницю і курю. Могильна тиша. Порішив ся я сидїти, хоча-б навіть до завтра. На подвірю бреше пес на мойого візника; видко, що й він невдоволений з мене... Курю. За доброї пів години втискаєть ся збентежений, вистрашений мій зверхник. Я представляю ся й починаю розмову: На дворі тепло, отче канонїку; добре ґаздувати... Він перебиває мене, ікаючи ся, говорить: „Ви, ви, ві-ві-карій? Ви з консисторії?“ Мене обняв сміх і звінко, різко зазначую: Таки так, з самої консисторії!

„Від біскупа?“

— Від нього самого. Брешу, що влїзе ся. Нікуди не задержував ся я, їду просто до вас.

„Добре, добре, але моя їмосць каже, що нема вас де тут примістити, хиба може у Федька Великого. Має дві хати.“

— Згода, згода, отче канонїку; я денебудь залїзу, хоча-б навіть до вашої шопи. Мушу сповнити волю моїх наставників. Поперед злагода і покора. Адже ласкаве теля дві корові ссе, а сердите і одну нї. Де повелите йти, отче канонїку, там іду: чи до Федька Великого, чи до Олекси Малого. Для мене важний ваш приказ?

(Далї буде).

Щоби познакомити львівську громаду з задачами комітету, обговорити спосіб переведеня задач і приєднати як найбільше помічних сил, скликав комітет **на четвер** д. 24. с. м. о год. 5 по пол. до салї засїдань **Ставропигійського Інститута** (ул. Бляхарська) **сходини**, на яких — з огляду на актуальність і вагу справи — повинно явити ся як найбільше число учасників.

Світова війна.

Між Лугом і горішним Серетом.

З воєнної пресової кватири пишуть під датою 22. серпня:

По кількадневній перерві підняли вчера Росіяни в північно-східній Галичині знов свої масові наступи на праве крило армії Бем-Ермолїя в области між Лугом-Грабаркою а зелїзничою лїнією Золочів-Львів. Напрям удару цїлковито не вважаючих на великанські втрати віддїлів армії Сахарова, який одержав львину часть надісланих російських резерв, був той самий, що й попередних днів. Щоб втиснути ся там у фронт, пожертвовано вчера на се зі сторони ворога даром нечувані маси людий. Російські кольонни штурмували на відносно дуже вузькім наступнім відтинку, довгім на 12 клм. між селами Перепельники і Пеняки, та втрати їх були незвичайно тяжкі. Одиноким малим успіхом їх крівавих приступів було се, що ворожі віддїли вдерлись в однім лиш місци до наших передних ровів. Але вже і на тій точцї саме в ходї протинаступ наших резерв, який має корисний для нас перебіг.

Впрочім на полудне від Жабя над Чорним Черемошом по обох сторонах Тартарівського провала і на південний захід від Зеленої на дорозї до Рафайлової йшли вчера Росіяни офензивою. Всї їх наступи відперто, а місцями, як коло Зеленої, удалось нашим військам взяти бранців і добичу.

На галицькім фронтї.

„Localanzeiger“ пише: В східній Галичині панує від пару днів спокій, та не треба себе обманювати, що на найблисші днї готовлять ся там дуже завзяті бої.

Російські звідомленя.

З д. 20. серпня по полудни.

В околици на захід від озера Нобель відперли ми наступи Німців, при чім понесли вони тяжкі втрати. Над Стоходом війська наші в околици села Рудки-Черевич зайняли кілька узгір. Шалена борба розгорілась о село Тоболь, котре переходило з рук до рук, а в кінци остало в наших руках. Донські козаки заатакували неприятеля і рознесли на шаблях понад 200 Австрійців. В сїй околици взяли ми 6 офіцирів і понад 600 жовнірів до неволї та здобули 15 машинових крісів, дві метавки бомб, один рефлєктор і 5 телефонїчних апаратів.

В напрямі Керешмезе вигнали наші війська неприятеля на захід від Яблоницї-Вороненки і зайняли ті узгіря. Над Білим Черемошом виперли наші війська неприятеля в околици Довгополя і посунули ся наперід до Ферескулї. На північ від Кірлїбаби заатакував неприятель обсаджені нами узгіря, відперто його однак.

З д. 20. серпня вечером.

Положенє незмінене.

З балканського фронту.

СОФІЯ. (Ткб) Болгарський ґенеральний штаб доносить: Наші війська, що оперують між озерами Тагіно і Будково, відкинули вчера неприятеля за правий беріг Струміци. На лївім березї ріки обсадили ми ряд місцевостий, в котрих примістили ся. Ми побили французьку бриґаду, що складалась з 1., 4. і 8. африканського полку стрільців, трьох баталїонів жуавів і артілерії. При тім взяли до неволї 40 бранців, з того одного капітана. Піддав ся рівнож віддїл кінноти. Французи полишили богато убитих і ранених. В долинї Вардару звичайний гарматний огонь. Праве крило продовжує офензиву. Вчера здобуто на полудне від Фльоріни хребет Маляка. Похід вперід відбуваєсь дальше в південнім напрямі. Війська посувають ся дальше наперід через Фльоріну, Банїцу і Острово та обсадили дуже сильно укріплені становиська на хребтї Нїдже Пляніна, котрих боронила сербська дунаєва дивізія та два полки з дивізії Вардару. Занято рівнож село Ґорнїцево, де полонено цїлу компанію з трьома офіцирами. Неприятель відступає на схід.

СОЛУНЬ. (Ткб) Донесенє аґ. Аваса. Висаджуванє італїйських військ на сушу розпочалось вчера о годині 2. по полудни.

АТЕНИ. (Ткб) Бюро Райтера. Болгарський посол Пассаров доніс нинї Заімісови, що болгарська офензива зачалась зайнятєм ряду місцевостий на грецькій области. Заіміс був по полудни у короля. Посли Elliet і Guillemon заінтерпелювали нинї Заіміса, яке становисько займе він супроти факту, що македонське населенє втікає перед Болгарами на всї сторони.

СОФІЯ. (Ткб.) Дня 22. серпня. Болгарський ґенеральний штаб доносить: В области Струміци побили ми ворога цїлковито. Неприятель ратував себе утечию на правий беріг ріки. Цїлий простір довкола сїл Енїкова, Невельзен і Топальова покритий ворожими трупами. Ми здобули вісім машинових крісів, богато крісів, ручних ґранатів і артілерійської муніції. В наших руках лишилось 190 нераненних і 60 ранених бранців. Велике число предметів уоруженя, котрі остали на поли битви, свідчать про цїлковите пораженє неприятеля. Наступи, які Французи від 10 днів виконували на наші становиська на полудне і на захід від озера Дойран, цїлковито не вдали ся. На правім березї Вардару полонили ми ворожий віддїл в часї наступу в околици Маядаґ і здобули один машиновий кріс. Праве крило продовжує свої операції.

З Румунії.

Дорогою на Петроград доносять з Букарешту: Військові румунські власти зарядили воєнну поготівлю змобілїзованих вже передше румунських військ і розпочали енерґічно пересувати значні маси військ до семигородської і болгарської границї. Після опінії кругів, що ґрупують ся коло Філїпеску і Таке Йонеску, з хвилею евентуального зайнятя Львова, позволить Румунїя на перемарш російських військ через свій терен і виступить оружно проти Австро-Угорщини і Болгарії.

ЛЮҐАНО (Ткб.). „Secolo“ доносить з Букарешту під датою 18. с. м.: В Румунії панує дуже велике напруженє. Роблять ся великі приготованя, які мусять попередити чинний воєнний виступ. Однак є ще богато застережень. З богато сторін запевнюють, що дипльоматичні приготованя ще не покінчені.

„Реч“ пише між иньшим: Осердні держави не мають нїякої злуди що до постави Румунії і є приготовані на всякі евентуальности. Виступленє Румунії проти Болгарії буде сейчас спаралїжоване. В Болгарії стверджено появу турецьких військ.

Німеччина має доволї війська.

Бюро Вольфа доносить: Як довідуємо ся з міродатних жерел, то нема зовсім наміру продовжувати обовязок ополченецької служби, доки обставини основно не змінять ся. Противно військова управа наміряє покликаних вже ополченців найстарших річників відіслати по можности домів до цивільних зайнять.

„Розладє“.

(Драма в 4 діях Д. Николишина, виставлена дня 17. с. м. на сценї укр. театру у Львові).

(Конець).

Олена, людина зовсім пасивна, індивідуальність, як на женщину, слаба і рівночасно специфічно по жіночому чиста. Любила Ореста, але без протесту дала себе батькови засватати за Малиновського. Хоче полюбити своє домашнє огнище, хоч і часто плаче, для полекші, а коли її муж безвзглядно з нього проганяє, вона відходить з тихою резиґнацією. Не має вже мужа, але бажає остати неповинною, радше вже покривдженою жінкою без чоловіка, як нешлюбною дружиною свого бувшого нареченого. Троха в нїй інстиктовної боязни перед судом опінії, більше сумлїня, троха гордости і самопошани, а резиґнації так богато, що навіть її докір, зроблений вже „по всїм“ батькови, є замало гіркий: вона і тепер і нїколи з під впливу батька не виеманципує ся. Її одиноким оружієм і привілеєм є сльози.

Таку пасивну молоду женщину відтворити акторською грою так, щоб вона до кінця вимушувала у всїх видців свідомість, що ся женщина таки дуже з тим всїм нещаслива, є незвичайно трудно. Тим більше признанє належить ся панї Рубчаковій за її бідну паню Олену, яка справдї щиро зворушувала всїх, особливо в кінцевій яві прогнаня, тим мелянхолїйно слїзним „Ходїм тату!“, з яким панї Рубчакова опустила естраду. Панї Рубчакова се справдї артистка **драматична**.

Товаришила п. Рубчаковій в її майстерній грі дуже щасливо панї Пилипенко в ролї Ярини, далекої своячки Малиновського. В її Яринї, по інтенціям самого автора, все було контрастове до панї Олени. Нї слїду анемії, слабости, в тій молодій народній учительцї не видко. Вона пристрастна від дитинства, залюбки приймає всї пестощі „кревного“ еґоїста. Дарована хистом ініціятиви намагає ся конче житє собі „вибудовати помимо всього“. Для сеї чепурної брунети з темпераментом її любов до моторного на виду бльондина-свояка така патетична, що вона вкінци бачить цїле його зблязованє психічне, але добачати **не хоче**: вона мимо всього буде вязати з ним свої пірвані кінцї. При тім часами буде їй здавати ся, що вона демонїчна, траґічно переворотна, страшна, просто така, що напевно зломилаби житє Хитрунови, — іспитованому суплєнтови, що не має щастя до сталої посади, — колиб за нього вийшла за муж. А тимчасом вона, хоч і злобна хвилями, уміє також і щиро і глибоко співчувати (сцена з Оленою в III. дії). І мабуть те її серце, повне співчутя, але трохи виколїєне, велить їй до кінця, а бодай як довго дасть ся, чипіти при своїм зблязованім зведенци. При своїй цїлій санґвінїчности Ярина досить парадоксально скомплїкована собою.

Панї Пилипенко зрозуміла добре сю її нитомість в заложеню, і через всї чотири дії вважала на се, щоби нї на мент того не забути; у вислїдї дала креацію живу і влучно інтересну.

Годить ся з черги згадати також відпаленого конкурента Ярини, Хитруна, інтелїґента в першім щойно поколїню, але поворотного вже в житю і в сальонї. Він не любить родинних сторін, не длятого, мовби стидав ся свого походженя, тілько задля прикрих споминів (відай з часів студентської нужди), а людий розуміє просто і бере ясно. Взагалї любить ясні ситуації, сам не є „модерний“, але розуміє модерних мущин (Орест), женщини нї (Ярина)! Ті останні трактує на свій спосіб по джентельменськи, а передовсїм прилично. І вимагає того від других. Його обурює неприличне поведенє доброго знайомого, Малиновського, супроти жінки і він йому плюне в очі, а їй подасть щироприятельське, помічне в тяжкій хвилї, рамя.

Виконавець постати Хитруна опанував свою ролю памятево найлїпше зі всїх акторів, так що аж рецитував свою партію в сценї освідчин перед Яриною „як з книжки“. Але се не зашкодило, бо припадком той спосіб говореня згодив ся з цїлою простою породою добре вивченого (іспитованого!) суплєнта. В рухах також був поправний.

Другорядні ролї старого Переймы, Олениного батька, лїкаря Давиденка і старої служницї Мокрини відтворили пп. Садовський, Павленко і Щиґель, а личить зазначити, що всї троє дуже сумлїнно приготовили свої ролї і доповнили собою гарний ансамбль добре сконструованої, а тілько місцями трохи переладованої комплїкаціями, драми „Розладє“, яка справедливо одержала була конкурсову премію від Видїлу Краєвого і повинна удержати ся довше в репертуарі нашого театру, не дуже то засібного в добрі твори.

Наприкінци слїд ще висловити під адресою більшости акторів бажанє, щоби більше вважали на чистоту мови, особливо у виговорі і в деяких польонїзмах. Vocativus від ім. „професор“ в українській мові звучить „професоре!“

Публики було не богато, річ дивна супроти битком наповнених кін, а і та, що була, при початку кождої дії не від разу тихла, а щойно по хвилї, через що пропадали початкові сцени.

Машиніст знов поводив ся неуміло з куртиною і світлом, оркестра була „воєнна“.

Maudit.

Новинки.

— **XXIII. засїданє З. У. Ради** відбудеть ся в суботу 26. серпня с. р. о 4. год. попол. при Josefstädterstrasse 43 з таким порядком:

1) Звіт Президії з дїяльности.
2) Справа таборів евакуаційних.
3) Стрілецькі справи.
4) Воєнні чинитьби і воєнні відшкодованя.

Секретаріят.

— **Українські посли до Цїсаря і престолонаслїдника.** Дня 18. серпня вислали Українцї до Цїсаря слїдуючу чолобитню: Українські парляментарні і соймові посли з Галичини і Буковини, складають у стіп Вашого Величества

глубоко віддані желаня. В найглубшій вдячности тямлять вони на силу Всевишнього, яка в ту важку для держави і народів годину, надїлила нас тим щастєм, що знаючи про те, що доля нашого народу повірена опіцї Вашого Величества, молимо Бога, щоби після ще тіснїйшої приналежности до Монархії і улюбленої Династії, сповнило ся вже раз в Австрії тужне баждне українського народу, якого сини своєю відвагою на безчисленних воєнних теренах і в глибині краю своїм непохитним довірєм до славної армії її любого Цісаря, дали тільки доказів вірности для Цісаря і держави. — Др Кость Левицький. Микола Василько.

До престолонаслїдника вислали таке письмо:

„Українська парляментарна репрезентація Галичини осмілюєсь занести Вашому Цісарському Величеству повні повананя желаня. Хай благословенство Боже не відступає Ваше Цісарське Величество, а нашій хоробрій армії під славним проводом Вашого Цісар. Величества хай поможе цілковито освободити нашу вітчину і знищити ворога на постійне скріпленє Австрії. — Др Кость Левицький.

— Українська мова в дїточих захистах Союза городів. Як доносить „Русское Слово“, при відділї допомоги населеню Комітету Союза городів південно-західного фронту зорґанізовано спеціяльний „дїточий відділ“, який обізджає відбиті й занятї російськими військами місцевости та на місці розслїджує положенє дїтий, що лишили ся без опіки, й орґанїзує для них допомогу. В останнїх часах „дїточий відділ“ з'орґанїзував у Галичинї чотири захисти. Крім того відділ приступає до орґанїзованя захистів для дїтий на Буковинї та в свіжо занятих місцевостях Галичини. У захистах учать дїтий ремесла, а також читати й писати. За дозволом тернопільського ґубернатора наука читаня й писаня відбуваєть ся в рідній мові дїтий. — В. С. в. У.

— Нїмецьке пановане на сходї. „Deutsche Warschauer Ztg“ пише: З нагоди річниці занятя нїмецькими військами Лібави перебував ґен. Гінденбурґ в Мігаві, де перед зібраними на ринку жовнїрами виголосив промову. Маючи на гадцї геройські бої нїмецьких жовнїрів о ту місцевість, сказав: Втрати, які ви приносите в завзятих боях в обороні сеї нової нїмецької землї коло Якобстату, над Двиною і над Риґою, вказують на те, що ми маємо непохитну волю виконати слова Цісаря: „Російська фидя вже тут не буде ударяти; тут пануватимуть Нїмцї і то на все! За те боремо ся і умираємо.

— Намісник у Львові. Нинї рано приїзджає до Львова намісник ґен. Діллер і ще перед полуднем возьме участь в засїданю Ради шкільної краєвої. У Львові перебувати буде до кінця місяця.

— Привитанє львівських заложників в адвокатській Палатї. З нагоди повороту львівських заложників відбулось дня 19. с. м. засїданє Виділу і дисциплїнарної Ради львівської адвокатської Палати, на котрім привитано торжественно львівських заложників дра Стефана Федака, члена комісії для адвокатських іспитів і дра Шляйхера, заступника прокуратора Палати.

— Виселенці з золочівського повіту. Передвчера знов переїхало кільканайцять фір виселенців з золочівського повіту. Біда і сум пробиває ся з кождого транспорту. Особливо ночі дають ся бідолахам в знаки, бо дощеві тепер і дуже холодні.

Довідуємо ся, що ві второк основано у Львові комітет, який має йти з підмогою для евакуованих. Гроші, як ми згадували, є в конзисторії прислані від папи.

— Нещасна Галичина. Після урядових обчислень знищено в Галичинї від початку війни 60.040 домів і 113.324 господарських будинків. Без даху опинилось 58.225 родин. Не вчислено до сего спису церков, каплиць, шкіл, захоронок і т. д. Що до інвентара, то з міліона галицьких коний зареквіровано або забито пів міліона. Роґатої худоби забрано у хлопів коло 80 проц., у властителїв середних і більших посїлостий 50 проп. Разом понад міліон штук. Значить, що з 2,505.012 штук перед війною, остало менше як 1,505.012. Краєве бюро статистичне ствердило, що число забраних і знищених рільничих машин перевисшає 30.000 штук, число рільничих знарядів 300.000 штук, а забраних возів, саний, упряжі понад 400.000 штук. Про занепад рільництва, промислу, про знищені засїви, про страшні епідемії нема що й говорити. Чиcла сї подають стан перед найновійшою російською офензивою.

— Львівські заложники в Росії. Російські військові власти, уступаючи в червни минувшого року зі Львова, вивезли в характері заложників 37 осіб. З поміж них увільнено в дорозї виміни др. Федака за високого російського урядника Гечиміна, др. Шляйхера за інтернованого в Австрії фабриканта з Москви Кондратова, а др. Бека за члена російського дипльоматичного тїла Малчева.

В неволї померли в межичасї: директор Кость Паньківський і купець Лев Ґольдман. Остали отже дальше в неволи слїдуючі заложники-Українцї: інжінер Володимир Бачинський, радник маґістрату Спірідіон Баньковський, шкільний інспектор др. Михайло Коцюба, проф. політехніки Іван Левинський, шкільний інспектор Іван Матіїв, радник суду Сосновський, кустос Національного Музею др. Іларій Свєнціцкий і о. Щепанюк.

— З воєнної кухнї. В отвореній недавно воєнній кухни видає ся тепер денно 500 обідів. Та людий приходить все таке велике число, що не все дістануть обід ті, котрі найбільше потрібують, але ті, котрі можуть найскорше прийти. Щоб тому на будуче зарадити, запроваджує комітет леґітимації, без котрих в будучности не буде можна одержати обідів. Хто отже бажає від 1. вересня користати з обідів, мусить вислати до команди міста під адресою „Воєнна кухня“ зголошене, що має містити: 1) імя і назвиско 2) зване 3) мешкане і 4) годину, в котрій бажає обід їсти. Першенство мають родини по полягли\х в теперішній війнї. Дня 31. серпня між 3. а 6. год. по пол. треба крім того зголосити ся в команді міста.

— Вивезений Москалями посол Михайло Петрицький перебуває в Винниці.

— Відзначенє Українця. Маркіял Ґелєтлиський родом з Лежайська, фельдфебель при 34. п. п. зістав відзначений за хоробрість срібною малою медалею в падолисті 1915 р., великою срібною медалею 15. серпня 1916 р., відтак поданий до відзначеня золотою медалею, а від Нїмців зелїзним хрестом заслуги за хоробрість в битві під Гулевичами і два рази поданий вже на штабового фельдфебля. Тепер ранений находить ся в кадрі в Витковицях.

— Поправчі іспити. Дирекция ц. к. Акад. ґімназії у Львові (заведене головне і філія) повідомляє, що поправчі іспити можуть відбути ся вже тепер, почавши від 24. серпня 1916 р. Ученики, що мають здавати поправку, зголосять ся в канцелярії дирекції або в управі філії.

— Вінок на могилу батька. Один французький летун написав недавно тому такий лист до пароха в Markirch: „Отче парох! Недавно довідав ся я, що мій батько, полковник Федр погиб дня 22. серпня 1914 р. коло Col de Sainte Marie. Доніс минї о тім швайцарський „Червоний Хрест“. Буду Вам дуже вдячний, як зложите отсей вінець на гробі дорогого мого батька. Поручник летунів Федр“. Лист сей разом з вінцем кинув з лїтака.

Небавком потім одержав поручник таку відповідь: „Маю честь донести, що лист і вінець, який кинено з лїтака, я одержав і відповідно до бажаня зложив вінець нїмецький офіцир на гробі батька. Певно інтересно буде довідати ся, що — як зізнають очевидцї — найшов батько легку смерть від трьох крісових куль, які до него спрямовано. — Нїмецький жовнїр похоронив його на тім самім місци, а гробом його займають ся старанно, як прислугує на гріб так хороброго жовнїра.

— Депутат з Катеринослава Петровський в Якутській области. Як доносять російські ґазети, засудженого за аґітацію проти війни депутата російської Державної Думи з Катеринослава соціяль-демократа Петровського, відомого з промови в Думі в обороні прав українського народу, що перебував досї на засланю в Єнїсейську, отсе недавно арештовано і перевезено аж в Якутську область. — В. С. в. У.

— Козаки в борбі проти артилєрії. Очевидець пише: Щоби здержати ворога, підприняли ми наступ. Моя батерія підїхала була до перших лїній піхоти, де сейчас заатакував нас пож козаків. Тих хвиль не забуду ніколи в своїм житю, а і оставші при житю козаки також певно ні. Наша піхота мало що стріляла, за те ми вибили картачами добру половину козаків, між ними і полковника козацького полку. Куди було глянути, всюди валялись трупи і коні. Коний здобули ми тодї так богато, що слїдуючого дня навіть наші кухарі їхали на козацьких конях.

ОПОВІСТКИ.

Четвер дня 24. серпня 1916.

Нинї: 24. серпня гр.-кат. Федора, римо кат. Бартломея.

Завтра: 25. серпня гр.-кат. Фотія, римо кат. Людвика.

◯ **З Дирекції ц. к. ґімназії в Перемишли.** Вписи відбудуть ся в нормальних відносинах в днях 1., 2. і 3. вересня. Вступний іспит до І. кл. і до приготовляючої кляси відбуде ся 2. вересня, до висших кляс в днях 5—15 вересня. Іспити поправчі і доповняючі відбудуть ся 1. і 2. вересня. В важних случаях приймe Дирекция вписи в пізнїйших речинцях. Нові ученики мають предложити метрику, посвідку щіпленя і послїдне свідоцтво шкільне. — Число госпітантов вже повне, тому не приймає ся нових госпітантoк тим більше, що тутешний лїцей переміняєть ся на реальну ґімназію. Ученики прийняті до Інститута або до одної з бурс, можуть оплачувати місячні оплати також натураліями (харчами), які будуть Управи числити по торгових цінах. Питомцї Інститута повинні привезти з собою окрім приписаного біля і постелї ще дещо з харчів (особливо солонини або масла, яєць), бо під сю пору годї набути сих артикулів на місци. — Богослуженє відбуде ся 4. вересня о год. 8 рано. Шкільна наука розпічне ся 5 вересня.

1—2 З Дирекції.

◯ **Вписи хлопців до І. і ІІ. кляси** народної школи ім. Тараса Шевченка на стрийській дїльницї у Львові відбувати ся будуть в днях 29., 30. і 31. серпня 1916 від год. 11—12 перед полуднем і 5—7 по полуд. в школі при вул. Длуґоша ч. 17 І. поверх. 2—2

◯ **В прив. Семинарії учит. жіноч.** СС. Василянок в Яворові з правом прилюдности, розпочинає ся рік шкільний в понедїлок дня 11. н. ст. вересня торжественним Богослуженєм о год. 8 рано. — Дирекция. 3—3

◯ **Вписи до жіночої учительської семинарії,** видїлової школи і школи вправ укр. педаґоґ. тов. у Львові, ул. Мохнацького ч. 12. відбудуть ся 4 і 5 вересня. Вступний іспит на перший рік семинарії 5 вересня. — Дирекция. 3—3

◯ **Укр. Народний Театр Т-ва „Бесїда“** у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер дня 24. серпня 1916. **„Псотник“**, комедия на 5 дїй Коцебуо-го. Переклад з нїмецького П. Франка.

Початок о год. 7½, — кінець о 10 годині вечером.

Білети можна раньше набути в Народній Торговлї. 3—3

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ

З дня 23. серпня 1916.

На російськім фронтї.

На захід від Молдави здобули нїмецькі війська дальші становиска російської піхоти, причім полонили 200 жовнярів і здобули два машинові кріси. Коло Жаба відперто два ворожі атаки. В области Кукуля триває борба.

Дальше на південь при малій боєвій дїяльности, не було ніяких замітнїйших подій.

На італїйськім фронтї.

На фронтї Побережа ворожа артилєрія удержувала час до часу більше оживлений огонь на поодинокі области. Італїйські летуни розвинули живу дїяльність коло Вохайн Файштриц попав ся нам ворожий двоплатовець. Летунів полонено. Виконане в Тиролю на фронтї Фляймсталь підприняте принесло нам 80 неранених бранців і два машинові кріси.

На балканськім фронтї.

В области Вальони розвиває неприятель живу дїяльність. Наш боєвий самолет ведений штабовим фельдфебелем Ариґі в борбі з чотирма двоплатовцями типу Фармана струтив два з них. Один лежить коло уйстя Скумбі, другий впав в море і зістав забраний ворожими контрторпедовцями.

Заступник шефа Генерального Штабу
фільдмаршалок-поручник **Ф. Гефер.**

Судьба львівського греко-кат. Митрополита в світовій війнї перед 100 лїтами*).

(Дозволено рішенем ц. і к. уряду воєнного нагляду у Відни).

(Кінець).

Се однак не здержало завойовників від дальших насильств. Дня 3. червня прибув до митрополита командант міста Львова, полковник польських військ Іполїт Блещинський і в спосіб доволї неприличний зажадав від митрополита, щоби він видав розпорядок до всего духовенства з приказом згадувати в лїтурґії не цїсаря австрійського Франца І., а Наполеона; загрозив він притім митрополитови, що як він не послухає сего приказу, буде арештований і вивезений.

Та митрополит в сїй критичній хвилї дав згаданому полковникови рішучу відповідь, що він, як і підчинене йому духовенство зложили присягу вірности цїсареви Францови І. і доти будуть йому вірні, поки цїсар не звільнить від сеї присяги.

Ся рішуча відповідь Архипастиря не здержала польських властий від дальших подібних насильств, бо вже в два дні опісля, се є дня 5. червня надіслав той самий полковник митрополитови ріжні проклямації з жаданем, щоби поручив підчиненому духовенству оголосити їх народови по церквах. Ті проклямації (деякі підписані Наполеоном)

Митрополит відкинув з обуренем се жаданє польського правительства, заявляючи притім, що є рішений скорше перенести все найгірше, чим зломити присягу вірности австрійському престолови.

*) Гляди „Українське Слово“ з дня 9. серпня с. р. ч. 195. Щойно нинї одержали ми дозвіл помістити кінець сеї статї.

На сю заяву одержав митрополит письмо польського правительства з дня 7. червня 1809 з погрозою, що його обовязки зглядом австрійського правительства устали і длятого митрополит є обовязаний безпроволочно виконати приказ команданта міста полковника Блещинського, бо в противнім разі буде поставлений перед воєнний суд!

Ся відповідь польського правительства наглядно переконала Архипастиря, що має тут до дїла з противником,

Рівночасно довідав ся Архипастир, що польське правительство наміряє арештувати так його самого, як і його ґенерального офіціяла крилошанина о. Д-ра Михайла Гарасевича і многих инших щиро Австрії відданих людий і яко закладників вивезти поза границї краю, щоби на случай, колиби Франція, а за ним і варшавське князівство програли війну, забезпечити безкарність тим місцевим австрійським горожанам, котрі заанґажувались по стороні нового правительства. Коли вкінци почали надходити сумні вісти з провінції, а іменно що наїздники арештували вже декотрих ревнійших гр.-кат. деканів і в кайданах під ескортою відставили до Люблина, хотяй, як каже сучасний історик, не було на них жадної вини, хиба те, що були вірні австрійському правительству і щирі пастирі свого стада, — рішив ся митрополит покинути тайно Львів і шукати для себе безпечнійшого місця, з якого мігби далї кріпити своїх вірних так довго, поки положенє в краю не змінить ся.

І дійсно дня 9. червня о год. 3 пополудни враз зі згаданим ґенеральним офіціялом о. Д-ром Гарасевичом опустив митрополит пішки місто Львів і удав ся до Лисенич, де укривав ся пару днів у місцевого пароха і там видав дня 10. червня важний розпорядок, силою котрого розвязав консисторію а то в тій цїли, щоби вона під напором правительства не зробила щось такого, чим би стягнула клопіт на себе і на духовенство.

Однак в Лисиничах не почував себе митрополит безпечним, а то так з огляду на близкість Львова, як також длятого, що польске правительство зарядило за ними погоню, назначуючи високу надгороду за їх відшукане. Тому то вибрались вони в дальшу дорогу, наміряючи удатись на Угорщину. Через Бібрку і Жидачів дійшли аж до стрийських гір. Не раз доводилось їм пішки переходити дебри, котрі знав тілько вовк-сїроманець, або медвідь, нераз мусїли вони власними руками робити собі перехід серед лїсових зломів. Вівсяний хлїб і жентиця були часто-густо одинокою їх поживою в дорозї.

Серед таких трудів, які не відповідали анї їх вікови (митрополит числив тодї 53 лїт, а його офіціял о. Др. Гарасевич 46 лїт), анї попередному способови житя, дійшли оба достойники дня 18. червня аж до села Сенечова, положеного майже на самій галицько-угорській границї. Та тут догонило їх лихо, бо ось, як входили до села, стрінулись вони з начальником згаданої громади пяницею Костем Джуловичем, який власне вертав з Долини, де польські власти зібрали війтів та оголосили їм між иншим обіжник в справі пошукування за митрополитом та його ґенеральним офіціялом. Джулович впали оба подорожні священики в підозріне і коли пішли вони до місцевого пароха, удав ся він до коршми, де при помочи коршмара і служби пароха близше розвідав про обох подорожних. Тодї підповівши деяких людий і завізвавши в додатку сїльську сторожу пішов з тою товпою на приходство і там заарештував обох достойників, а на другий день се є 22. червня відставив їх під ескортою до Стрия, де поставлено обох перед військовий суд польського правительства і той суд почав стягати з них протоколи.

Однак не судилось уже польському правительству займатись далї сею справою, бо того самого дня надійшла до Стрия вістка, що австрійські побідоносні війська заняли Львів.

Обох наших вязнів пущено на свободу і дня 23. червня прибули вони до Львова. Радість, з якою львівське стадо витало свого Архипастиря і його товариша долї і недолї Д-ра Гарасевича, можуть собі представити тілько ті, котрі переживають розлуку з Архипастирем-Мучеником.

Австрійське правительство, оцїнюючи як слїд докази неподатливої вірности — нагородило митрополита Ангеловича великим хрестом ордеру Леопольда, а ґенерального офіціяла о. Д-ра Гарасевича титулом барона „von Neustern“.

З головної німецької кватири.

На східнім фронтї.

Від моря аж до карпат нїчозамітного. В горах розширили ми посїдане Старої Вівчини здобутєм нових ворожих становиськ, взяли 200 полонених (в тім баталіоновий штаб), здобули 2 машинові кріси і відперли протинаступи. По обох сторонах Чорного Черемоша не малиніякого успіху російські проби назад здобути утрачені области.

На західнім фронтї.

Між Тієнваль і Позієр даром повторювали Анґлїйцї свої наступи. На північ від Овієр відбувались в ночи бої з близька. На схід від лїса Фуро і коло Морепа не удались ворожі підприняття ручними ґранатами. Артилєрії розвинули дальше велику дїяльність. На полудне від Соми коло Естре очищено малї відтинки ровів, в котрих від 21. серпня держались ще Французи. При тім попалось в наші руки 3 офіцирів і 146 жовнїрів, як полонені.

На правім березї Мози в відтинку Флєрі відперли ми наступи, які ворог підприйняв ручними ґранатами. В лїсі Perg відбувались кориснї для нас меншї наступи піхоти.

На балканськім фронтї.

Очищуванє гористої країни на схід від озера Острово поступає успішно вперід. Нові сербські наступи в области Моґлена відперто.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 11